

Introduktion

Detta material har tagits fram av Arete Tankesmedja för att bjuda in till reflektion. Här samlas källor, länkar, rekommenderad läsning och frågeställningar för fördjupad förståelse för teman från avsnittet.

Sammanfattning av dagens avsnitt - "Folkbildning som motståndskraft"

I samtalet medverkar Carl-Anders Säfström (professor emeritus i pedagogik), Johanna Iggsten (länsbildningskonsulent) och Daniel Berton (folkhögskolerektor). De kontrasterar den rådande marknadsskolans fokus på mätbarhet mot folkbildningens ideal om inkludering och att få växa som människa.

Kärnkoncept som diskuteras:

- Det tyska Bildung har ofta knutits till borgerskapets bildningsideal. Folkbildningen vidgar och realiserar Bildung-tankens demokratiska potential genom att bjuda in alla.
- Lärarens roll och "Flum": Samtalet belyser hur lärarens förmåga att bygga relationer och trygghet är en förutsättning för lärande. Att detta ofta avfärdas som "flum" ses som ett hot mot pedagogikens hjärta.
- Intellectuellt självförsvar: Folkbildningen beskrivs som ett sätt att stärka individens och samhällets motståndskraft mot desinformation och manipulation.

Länkar

[Avsnitt på Spotify](#)

Reflektionsfrågor

1. **Arete-begreppet:** Om Arete handlar om excellens och att "bära sin kultur", hur kan vi praktiskt utöva detta i en vardaglig undervisnings- bildnings- eller utbildningssituation?
2. **Handlingens bildning:** Elin Wägner kopplar bildning till ansvar. Vilket ansvar anser ni att er nuvarande kunskap ger er i förhållande till dagens samhällsproblem?
3. **Olikhet som styrka:** Carl-Anders Säfström menar att "folket" i folkbildning handlar om variation snarare än enhetlighet. Hur kan vi i våra samtal bejaka olikhet istället för att söka konsensus eller likformighet?
4. **Mätbarhetens pris:** När skolan styrs av mätbara resultat, vad är det för mänskliga värden som riskerar att sorteras bort?
5. **Inbjudans gest:** Daniel Berton beskriver pedagogik som en gest där man "bjuder in" en ny generation. Vem känner sig inbjuden i dagens offentliga samtal, och vem lämnas utanför?
6. **Självförtroende i yrkesrollen:** Många folkbildare känner sig "stukade" av misstro och besparingar. Hur kan vi stärka varandra i att känna stolthet över att vara "möjliggörare"?

7. **Media och sanning:** Med tanke på YouTubers som Joakim och Jonna Lundells makt – hur ska folkbildningen förhålla sig till att enskilda individer kan ha större inflytande över "sanningen" än traditionella institutioner?
8. **Folkbildning som försvar:** På vilket sätt kan en studiecirkel fungera som ett "intellektuellt självförsvar" mot de krafter som vill polarisera samhället?
9. **Att få göra fel:** Johanna Iggsten efterlyser ett samhälle med högre tolerans för att göra fel. Hur skapar vi en miljö i vår grupp där det är tryggt att misslyckas eller inte ha alla svar?

Vilka är de tre viktigaste lärdomarna du tar med dig från detta avsnitt och hur ska du praktisera dem?

Källor, tänkare och personer som nämns i avsnittet

- **Ellen Key:** Hennes klassiska definition av bildning citeras: "Bildning är det som är kvar sedan vi glömt allt vad vi lärt"
- **Elin Wägner:** Hennes bildningsideal lyfts fram som kunskap som förpliktigar till handling och ansvar.
- **Platon:** Carl-Anders Säfström kritiserar Platons idé om en enhetlig stat, vilket står i motsats till folkbildningens fokus på olikhet och variation.
- **John Hattie:** En forskare vars metastudier ofta åberopats för att legitimera mätbarhetsfokus i skolan, men vars metodik kritiserats hårt.
- **Jan Björklund:** Tidigare utbildningsminister som förknippas med reformer för ökad kontroll och ordning, samt motstånd mot det som stämplats som "flumpedagogik".
- **Joakim och Jonna Lundell:** Används som exempel på vår tids nya mediala makthavare. Deras förmåga att nå ut till miljoner människor skapar en ny dynamik där civilsamhällets organisationer har svårt att tävla om narrativet.

Rekommenderad läsning:

[Barnets århundrade](#), Ellen Key

[How to engage in pseudoscience with real data](#), Pierre-Jérôme Bergeron

[Invisible learnings: a commentary...](#), Ivan Snook m.fl

Fördjupad läsning:

Synligt lärande (Visible Learning), John Hattie

Staten, Platon